Centralizacya
Towarzystwa Demokratycznego Polskiego
do
Ogółu tegoż Towarzystwa

Obywatele! –

Korzystając z krótkiego czasu, jaki nam jeszcze przed zebraniem nowej Centralizacyi pozostaje, przedstawiamy pod ostateczne wotowanie znany wam projekt o podatku braterskim. –

Dla odnowienia dyskussyi nad tym przedmiotem, nie mamy potrzeby odświeżać całej historyi sporów z Komissyą paryzką przeprowadzonych. Wynikły one z narzucenia się kilku osób na administratorów i szafarzy publicznego funduszu, a zakończyły się na tém, iż Towo nie mogąc ani cierpieć dokonanego nadużycia, ani przywieść upornych Komissarzy do żądania od Ogółu datkujących jakiegokolwiek zatwierdzenia, utworzonej przez nich Komissyi nie uznało. –

Podczas tych długich i nie bez rozdrażnienia prowadzonych negocyacyi, Towo miało sposobność nabyć oczywistego przekonania, że obstawanie przy Komissyi paryzkiej znacznej części tak dawnych, jak nowo zjawionych kontrybuentów podatku braterskiego, nie było wolne od politycznych względów, i opierało się na niechęci przeciwko niemu. Nadzieja przeto utworzenia, za wspólném się porozumieniem wszystkich datkujących, nowej Instytucyi ogólnej, coraz więcej słabiała; a w miejsce dawniejszych wniosków, upatrujących jeszcze jakąś polityczną spójnią w przesyłaniu pieniędzy do jednej kassy, powszechnie wołać zaczęto, aby w samém Towie zaprowadzoną była taka Instytucya, któraby składanemi przez jego członków funduszami bezpośrednio zarządzała. Odbyta w tym przedmiocie dyskussya, którąśmy dwukrotnemi raportami przedstawili, usunęła ostateczne w tym względzie wątpliwości, zniosła obawę zmniejszenia ogólnego funduszu wsparcia przez zaprowadzenie osobnej jego administracyi, wykazała konieczność tego kroku, nietylko z czasowych okoliczności, ale i z położenia Towa wypływającą; a my mając powszechném życzeniem i rozumowaniem przygotowaną kwestyą, nie mieliśmy nic więcej do czynienia, jak tylko rozwiązać ją w ten sposób, aby ogólnej zasady o scentralizowaniu wszelkich ruchów Towa w jedném ognisku nie nadwerężało. –

Dla tych to właśnie przyczyn podany przez nas pod d. 24 Lut: r. b. projekt nie sprowadził zbyt licznych uwag i niemal powszechne przyzwolenie uzyskał. W prawdzie dały się słyszyć jeszcze niektóre głosy za uznaniem Komissyi paryzkiej przemawiające, lecz głosy te pochodziły w większej części od członków już dzisiaj w Towie nie będących, a jako podnoszące kwestyą od dawna rozstrzygniętą i nie należącą do dyskussyi w obecnym zakresie zawartej, pominiętemi być muszą. –

Uwagi ogólne

nad projektem postanowienia względem Administracyi funduszów podatku braterskiego.

1o Sekcya Rouen. – Uznajemy słuszność uwag waszych względem projektu aby

 rozdaw

rozdawnictwo braterskiego datku wybranéj na ten cel Sekcyi powierzoném być miało, gdyż nikt za nim nie przemawia; ale uważamy zarazem że Administracya onego przez Cent^a nie pożytek ale szkodę Tow^u przyniesie; bo naczelna ta instytucya mająca działać na zewnątrz Tow^a nieograniczonego wymaga zaufania, unikać winna wszystkiego coby posądzenie ściągnąć, cień nieufności zrodzić, zmianę osób spowodować, a tém samém Tow^o i sprawę ogólną na szwank narazić mogło. Wiemy z doświadczenia ile szafunek groszem publicznym jest stroną drażliwą, pociąga on częstokroć rozsiewanie fałszywych wieści o interessowność, fawor, robienie sobie zwolenników kosztem funduszów ogólnych, a odmawianie tychże dla braku nawet albo w skutek przepisów nieprzyjaciół zradza. Gdzież się na to narażać Centralizacyi? Świeży pocisk Tygodnika o udzielenie wielkich funduszów przez Cent^a J. B. O. nie powinienże być dla nas przestrogą? Jeżeli wewnątrz Tow^a rozsiane podobne fałsze zbite dowodami upadną, w Emigracyi do któréj okólniki nie łatwo dochodzą złe skutki sprawią; a cóż dopiero w kraju, gdzie rozrzucane pisma przez nieprzyjaznych naszym zasadom łatwy mając przystęp, fałszywe wyobrażenia o obwinionych zrodzą i zaufanie dla Instytucyi Centralnéj osłabią. Jestże z pożytkiem dla Tow^a i sprawy ogólnéj aby Cent^a w podobném znalazła się zdarzeniu? — Czyliż rachować się godzi na korzyści i sympatyą jaką pomagający od potrzebujących zjednywa dla siebie? (: Pismo Sek: Avignon :) wszakże interes Tow^a ani chęć robienia sobie zwolenników nie powinny być na względzie w rozdawnictwie funduszów, wszakże podatek brat: przeznaczony jedynie na wsparcie potrzebującego wypływa z obowiązku miłości bliźniego; żądać więc wdzięczności lub sławy z udzielania onego, byłoby w fałszywem świetle wystawić pojmowanie braterstwa przez Tow^o. = Zarząd braterskiego podatku przez Cent^a ustali samowolnie zawiązaną Komissyą, sprawi rozdział z którego wyniknie że jeden żądający dwukrotnie niéraz zasiłki otrzyma, inny więcéj potrzebny pominięciu ulegnie lub opóźnienia w otrzymaniu pomocy dozna. Mamy już podobno Instytucyą Arystokratyczno-Damską, nie dajmy powodu do tworzenia oddzielnéj demokratycznéj; niechaj odłączenie się od braci wyłącznym udziałem uprzywilejowanych zostanie. = Z tego cośmy wyżej o złych skutkach z zarządu funduszami braterskiemi przez Cent^a powiedzieli, okazuje się istotna potrzeba uformowania oddzielnéj instytucyi wyborowéj. Zasady nasze sprzeciwiając się wprost uznaniu exystującéj Komissyi, wkładają na nas obowiązek starania się o utworzenie Instytucyi Filantropicznéj, złożonéj z ludzi zaszczyconych zaufaniem jak największéj liczby emigrantów czułych na nędzę bratnią; bo tak utworzona Komissya pozyska zaufanie i szacunek w kraju i emigracyi i powiększy wpływy; bo z pewnością powiedzieć można, że ilość obojętnych, lub pozornie usuwających się od datku braterskiego, znacznie się zmniejszy; wybory same zobowiążą wybierających do wnoszenia podatku. Nie przesądzajmy aby wezwanie emigracyi zostało bez skutku, bo bezwątpienia znaczna jéj część do wspólnego z nami działania przystąpi; a krok ten połączy węzłem bratnim działających zasady nasze za obrębem Tow^a i zwiększy pomoc dla cierpiących; wszakże propaganda jest drogą jaką obraliśmy; wszakże braterstwo podstawą stowarzyszenia naszego; a jeśli wyłączne działanie nie nastąpiło, okaże żeśmy podawali bratnią rękę, żeśmy się nie zamykali sami w sobie i posłuży potomności do wydania surowego wyroku na winnych odsuwających się a nas zasłoni od zarzutów niesłusznie czynionych odłączania się od emigracyi. = Tu następuje projekt do którego zmiany w myśl powyższych uwag wprowadzone zostały. —

2° Trzech członków z Sek: Privas. — Rozbiór samego projektu do prawa dziś pod dyskussyą przychodzącego nie jest przedmiotem niniejszych naszych uwag, pokrótce tylko go dotkniemy. Lecz chcemy raczéj zastanowić się nad ważną jak nam się zdaje kwestyą, która z téj okoliczności wy-

śli

ści się naszéj nasuwa; chcemy zastanowić się nad tém, czyli Cend[a] Tow[a] i Komissya Funduszów są instytucyami jednéj i téj samej natury, czyli więc zlanie się tych dwóch instytucyi w jedno nierozdzielne ciało nie zaszkodzi w niczém ani interessowi publicznemu Tow[a] ani interessowi prywatnemu tułactwa. ═══ Wątpliwości nie podpada że Cend[a] Tow[a] Dem[o] jest jego wykonawczą władzą; jéj atrybucyą jest reprezentować Tow[a] wolę, to jest wprowadzać w wykonanie uchwalone przez Ogół tego Tow[a] prawa i postanowienia; lecz nie tu koniec jéj atrybucyi; ma ona jeszcze dwie prerogatywy, to jest prawo początkowania i prawo objawiania opinii o projektach przez pojedynczych członków lub Sekcye pod sąd ogółu Tow[a] przedstawianych. Nie jest mocną sama przez się wydawać żadnych uchwał lub postanowień, a w końcu we wszystkich swoich czynnościach ulega surowéj Tow[a] całego kontrolli. Taka natura politycznéj instytucyi, dość jasne daje wyobrażenie zasad na których ustanowioną została; natura więc téj Instytucyi jest wykonawcza. Pozostaje nam zastanowić się teraz czyli Komissya Fund[ów] na prawie jakiego projekt dziś pod dyskussyą przychodzi uorganizowana jest téj co Cend[a] natury? Dosyć jest zastanowić się nad atrybucyą i obowiązkami jakie projekt Kom: Fund[ów] przepisuje, aby się przekonać, że tak uorganizowana Komissya nie jest instytucyą wykonawczą, jest raczéj, że tak się wyrazimy, wykonawczo-prawodawczą; bo ma prawo przyznać lub odrzucić żądane przez indiwidua zasiłki, bo ma prawo przyznane zaraz wypłacić. Sekcyom lub zakładom służy tylko prawo początkowania, to jest prawo przedstawiania istotnie potrzebujących pomocy, a Kom: Fund[ów] wolno jest takie przedstawienie przyjąć lub jeśli się jéj zdawać będzie nieuzasadnionem odrzucić. Komissya przeto Fund[ów] z temi atrybucyami i prawem jest tém względem Ogółu datkujących, czém jest ogół Tow[a] względem Cend[cyi]; a to przekonać jak nam się zdaje będzie mogło o różnorodności tych dwóch instytucyi. Na pierwszy rzut oka Kom. Fund[ów] z takiem prawem i atrybucyami zdaje się nie być nawet zgodną z zasadami naszéj politycznéj wiary, bo wszechwładztwo zdaje się tutaj uszczerbku doznawać; a przecież w celu niesienia pomocy cierpiącéj ludzkości zawiązana, nie sprzeciwia im się wcale, bo głód, choroba i nędza zbyt żywo cisną, aby ich zniesienie zatwierdzenia ogółu datkujących mogło czekać. Po tém cośmy powiedzieli zdaje nam się żeśmy wykazali różnorodność tych dwóch instytucyj. Zobaczmy teraz czyli zlanie się ich w jedno ciało, nie zaszkodzi w niczém ani interessowi publicznemu Tow[a] ani interessowi prywatnemu tułactwa.

Centralizacya Tow[a] jako władza wykonawcza z prawem początkowania i opiniowania ściśléj podlegać musi całego Tow[a] kontrolli. Każda taka władza aby mogła być ściśle kontrollowaną musi być pozbawioną atrybucyj wymierzania sprawiedliwości, udzielania pomocy czy wsparcia; takie bowiem atrybucye w ręce wykonawczéj władzy oddane, posłużyć by jéj mogły do zwiększania sobie liczby stronników, którzy zobowiązani wymiarem sprawiedliwości lub doznaną od téj władzy pomocą lub wsparciem, mogliby nie tylko sami zaniedbywać jéj kontrollowania, ale nawet takową kontrollę w Sekcyach utrudzać; z czego mógłby wypłynąć ten skutek, że władza wykonawcza ufna w liczbie stronników zapragnęłaby nareszcie rozszerzenia władzy. Niepodległość indywidualnych opinij jest wielkim warunkiem w każdéj korporacyi na zasadach demokratycznych zawiązanéj. Nie tłómaczmy się naszém położeniem wyjątkowém, ile razy w ustanowieniu jakiego prawa, naszą polityczną wiarę skaleczyć nam przychodzi. Nie przeczymy, że to położenie, może niekiedy zniewalać nas do takiego kroku, ale okoliczności takich wystrzegać nam się trzeba, i ile razy takowe staną nam na zawadzie, potrzeba wprzódy wszelkich dołożyć starań by je przełamać; niepodobieństwo ich przełamania może nas dopiero usprawie-

dliwiać

dliwiać i wówczas to dopiero do naszego wyjątkowego położenia odwołać nam się byłoby wolno. Sta-
rajmy się zawsze, ile to tylko być może, obznajamiać ogół naszego Tow^a z formą rządu, na podsta-
wie demokratycznych zasad ustanowionego; dla czego Cent^a naszego Tow^a starać się winna, ciągle
zatrzymywać charakter wykonawczej władzy; unikać wszystkich okoliczności któreby naturę téj
instytucyi zmieniły — a ze względu na otaczające nas okoliczności Cent^a starać się winna
unikać tego wszystkiego, coby ją w przyćmionem świetle tułactwu naszemu i Polsce przed-
stawiało. Każde bowiem takie zdarzenie, i ogółowi Tow^a i jego wykonawczéj władzy
a tém samém publicznéj sprawie szkodzi. Pozbawianie ogółu Tow^a kontrolli swéj wyko-
nawczéj władzy, czy to za pomocą środków pośrednich, czy bezpośrednich, mogłoby wywołać na
Tow: nasze wyrok sądu publicznéj opinii że „ogół Tow^a zdąża do ślepego posłuszeństwa a
do Dyktatury jego wykonawcza władza". Bądźmy baczni na dobro Tow^a! Unikajmy
krytyki któréjbyśmy wytrzymać nie byli w stanie. —

Cent^a usprawiedliwiając potrzebę zatrzymania w ręku swoim Instytucyi funduszów
brat. podatku, kładzie wzgląd na koszta jakie zrodzić się mogą przy przesyłaniu tych funduszów
z Sekcyj do Cent^{néj}, z Cent^{néj} do oddzielnéj Kom: Fund^{ów} (: gdyby ta ustanowioną być
miała :) pomiędzy powodami silnie za zatrzymaniem téj Instytucyi w ręku Cent^{néj} mówić ma-
jącemi. Wzgląd na koszta, nie jest względem przeważnie popierającym Cent^{néj} twierdze-
nie, gdy ten mógłby być zniesionym gdyby Sekcye lub zakłady podatek brat: nie do Cent^{néj}
lecz do oddzielnéj Komissyi odsyłały — i gdyby ta Cent^{néj} wykaz zaległości w liście imiennéj
przesyłała. Jeżeli nadto oddzielna Instytucya Komissyi pomocy bratniéj, złożona będzie
z ludzi silnie zasadami demokratycznemi i uczuciami ludzkości przejętych, wątpić nie należy,
że oszczędność w rachunkowości i sprawozdaniach jakiéj Cent^a dała przykład, i przez tę
Instytucyą zaprowadzoną będzie tém pewniéj gdy jéj Cent^a w ułatwieniu autografii pój-
dzie w pomoc — a w razie i oddzielnym artykułem prawa do téj oszczędności zobowiązać by ją
można. — Jeden jeszcze wzgląd przeciw zatrzymaniu w ręku Cent^{néj} funduszów bra-
terskiego podatku mówi. — Cent^a T. D. reprezentująca jego wolą, winna zatrzymać całą
godność, jaką reprezentanci ludu przejąć się winni — powaga takiéj władzy, nie pozwala
jéj się zniżyć do osobistéj polemiki — zarzuty stronniczości, niesprawiedliwości, jakie przez
pojedyncze indywidua z za Tow^a, może nawet z planu Komissyi brat. fund^{ów} czynione
by być mogły, gdyby ta ich żądania zmuszoną była odrzucić, depopularyzowałyby zaraz i człon-
ków Cent^{néj}, gdyby obowiązki Komissyi bratniéj pomocy pełnili; tak więc mogłaby się
okazać potrzeba obrony piśmiennéj, przez którą nieprzyjaciele naszych zasad dopięliby tego, cze-
go w dzisiejszym stanie istnienia władzy wykonawczéj Tow^a, dopiąć nie mają sposobności —
nie mogąc wystąpić przeciw zasadom, wystąpiliby przeciw ludziom zasady te reprezentującym,
do czego liczne z planem nawet ułożone intrygi posłużyćby im mogły. To przeto, co nieszko-
dziłoby tyle indiwiduom z Tow^a powołanym do pełnienia obowiązków w Kom: Fund. brater-
skiéj pomocy, bo te reprezentowałyby tylko Tow^a jednostki, to samo liczne przyniosłoby szkody
całemu Tow^a i sprawie, gdyby dotykało indywidua reprezentujące tego Tow^a ogół, któ-
rych jest obowiązkiem zjednywać sobie ufność na zewnątrz Tow^a u tych, z którymi w poli-
tyczne stosunki wejść pragną. — Jeżeli to jest prawdą cośmy powiedzieli, — wówczas równie
prawdziwém będzie nasze twierdzenie, że narażanie się na niepopularność przez zlanie dwóch In-
stytucyj nie harmonizujących się wzajemnie, jest krokiem niepolitycznym, szkodę Tow^a przynoszą-
cym — Wiele jeszcze uwag w poparciu naszych twierdzeń, przytoczyć bylibyśmy w stanie; wzgląd
przecież na potrzebę treściwości, o którą Cent^a wzywa, a która nie każdego jest przymiotem, wstrzy-

mał

mat nas od ich skreślenia — rozumiemy przecież iż wyżéj przytoczone, przekonają może że zatrzymanie przez Cend^a Instytucyi Funduszów braterskiéj pomocy, jest interessowi publicznemu T. D. przeciwne, — nie pozostaje nam jak tylko zastanowić się jeszcze nieco nad tém: czy projekt dziś pod dyskusyą przychodzący, zamieniony w prawo, przyniesie przynajmniéj materyalne korzyści Ogółowi naszego tułactwa a w szczególności cierpiącym naszym braciom &? —

Każda Instytucya w celu niesienia pomocy bratniéj ustanowiona, aby odpowiedziała w zupełności swemu przeznaczeniu, musi zadość uczynić wszystkim warunkom, które gwarantują pomyślność usiłowań w tym duchu podjętych. Pomiędzy temi warunkami szczególniéj wybór członków Instytucyą dobroczynną składać mających, niepospolite trzyma miejsce. Indywidua do takiéj Instytucyi powołane, powinny odznaczać się łagodnością charakteru i tą słodyczą temperamentu, która nawet ludzi przeciwnych opinij ku nim pociąga, i która w członkach władzę wykonawczą ciała politycznego piastujących, byłaby niekiedy naganną. Ich cechą ma być jeszcze miłość ludzi, serce czułe na każde nieszczęścia, gorąca chęć niesienia pomocy bratniéj wszystkim nieszczęśliwym, choć opiniami politycznemi od nas oddzielonym. Z takich ludzi złożona Instytucya dobroczynna wszystkie starania swoje ku temu skieruje, aby fundusze w celu niesienia pomocy bratniéj składane, nigdy nie zostały wyczerpane — dla czego starać się będzie, nie przestając na składkach stałych, odkrywać wszystkie źródła któreby wpływ takich funduszów coraz zwiększały. Źródeł tych nie w samém tylko Tow^ie naszém szukać należy, i po za Tow^m otwiera się téj Instytucyi obszerne pole w tym celu do pracy, i tam więc usiłowania swoje skierować będzie musiała — nie w każden z takich punktów, członkom Cend^cyi, jako wykonawczéj Tow^a władzy, w celu zwiększenia funduszów, trafiać byłoby można. Komis: Fund: braterskiéj pomocy oddzielnie zorganizowana, żadnego innego charakteru politycznego na sobie nie nosząca, warunkowi temu łatwiéj zadosyć uczynić byłaby w stanie — nadto, Cend^a jako władza wykonawcza T. D., nie ma za Tow^m takiéj popularności, aby za jéj pomocą, fundusze te zwiększać była w stanie — ma nawet ku sobie pewien rodzaj zniechęcenia, a to już przekonaćby ją powinno, że powołaniu swemu jako Komis: Fund^ów bratniéj Pomocy, odpowiedzieć w zupełności nie będzie w stanie, — To więc co powiedzieliśmy zdaje się nam być wystarczającém do przekonania, że zatrzymanie téj dobroczynnéj Instytucyi w ręku Cend^cyi, nie tylko nie przyniesie korzyści interesowi cierpiących naszych braci, ale co gorsza przez zmniejszenie wpływów na ten cel wnoszonych, szkodę mu nawet przynieść może. — Jak więc i to pytanie: czyli zatrzymanie w ręku Cend^cyi Komissyi Fund^ów bratniéj pomocy, przyniesie korzyść prywatnemu interessowi naszego tułactwa, a w szczególności cierpiącym braciom naszym &? w sposób zaprzeczający, jak nam się zdaje, rozwiązać byliśmy w stanie. —

Nie pozostaje nam już jak tylko oświadczyć, że mówiąc przeciw zatrzymaniu przez Cend^a Kommis: Fund: brat: pomocy, dalecy byliśmy i jesteśmy téj myśli, aby Instytucya ta w łonie T. D. pozostać nie miała; owszem za jéj zatrzymaniem w naszém Tow^ie najwyraźniéj głosujemy — ale życzylibyśmy, aby Tow^o wybrało większością swéj woli, pięciu przynajmniéj z grona swego członków, przymiotami wyżéj przez nas skreślonemi obdarzonych — aby im wskazało punkt (miasto) w którém obowiązki swoje pełnić mają — aby Instytucya ta była od nikogo nie zawisła, i tylko kontroli ogółu datkujących podległa. A jeżeli Tow^o trafne zrobi wybory, jeżeli przy takowych wyborach szczególną zwróci uwagę na serca i prawość niepokalaną tych, których ma zaufaniem swojem zaszczycić, wątpić nie można, aby takiemi przymiotami obdarzeni mężowie, powołani zaufaniem datkujących do sprawowania téj władzy, wahali się choć chwilę w przełamywaniu przeszkód, jakie w dostaniu się do miejsca na ich urzędowanie przeznaczonego, napotykać by mogli. —

Odpowiedź Centralizacyi

Obydwa te pisma obejmujące w sobie uwagi główne przeciwko projektowi naszemu, wychodzą z jednéj i téjże saméj zasady, że Cend^a Tow^a pod żadnym względem obowiązków Komis-

syi Funduszów sprawować nie może, a w tém się różnią od siebie, iż Sekcya Rouen żąda, aby Komiss: Fundów przez wota wszystkich datkujących na zewnątrz Towa utworzona była, trzech zaś członków Sekcyi Privas chcą ją mieć w samém Towie, byle osobną i od Centcyi nie zależną. Jak dalece w dzisiejszém usposobieniu umysłów sama myśl utworzenia ogólnéj instytucyi funduszowéj, zwłaszcza przez inicyatywę z Towa wyszła, jest niepodobna, o tém już mówiliśmy przy pierwszém przedstawieniu projektu. – Dostrzeżona niechęć przeciwko Towu i uporne opieranie się jego najsłuszniejszym żądaniom były właśnie dla Komissyi Paryzkiéj tytułem do zasług i zaufania w oczach wielu jéj adherentów; ich liczba i ofiary w miarę ożywiającego się sporu wzrastały, i jak piérwéj sami tylko prawie członkowie Towa Kolumny sprawozdań Komissyi Fundów zapełniali, tak następnie składany przez nich do Kassy Centcyi bratni podatek, zaledwo mógł się porównać z temi summami jakie nowa Komissya Paryzka od tłumnie przybywających Kontrybuentów wykazywała. Nie podajemy tego spostrzeżenia za bezwyjątkowe, lecz pomijając inne oznaki, samo porównanie dawniejszych wykazów Komiss: Fundów z późniejszemi, najlepszym jest dowodem z kimby Towo miało do czynienia, gdyby dzisiaj jeszcze, w całéj dobroduszności swojéj chciało wzywać resztę datkujących do współdziałania z sobą; gdyby spodziewało się tego iż oni wyparłszy się wspieranéj przez siebie Komissyi Paryzkiéj, przyjdą pracować nad jéj zniszczeniem, i przyłożą rękę swoją do wzniesienia innéj ogólnéj instytucyi, któraby swój byt i początek z Towa miała. – Przestańmy już raz przecież oglądać się na innych, a mając ufność w świętości celów i zasad naszych, tak pracujmy nad ich zrealizowaniem jakobyśmy sami tylko byli. — Co się zaś tyczy wniosku trzech członków Sekcyi Privas, aby nie Centcyi lecz osobnéj w łonie Towa wybranéj instytucyi administracyą podatku braterskiego powierzyć, dosyć byłoby także odwołać się do uwag, któreśmy w usprawiedliwieniu projektu naszego przytoczyli; nie od rzeczy jednak będzie rozebrać pokrótce ich niektóre twierdzenia.

Wyprowadzona teorya władz i przedziału pomiędzy niemi, może być bardzo słuszna i potrzebna w każdém dobrze uorganizowaném społeczeństwie; ale do Towa czyli do związku politycznego nie zupełnie zastosować się daje; tu nie różnica, ale jedność, nie rozproszenie, ale zlewek poruszających sprężyn w jedno ognisko porządny ruch i siłę ciału zapewnia. Wprawdzie Instytucya trudniąca się zbieraniem i rozdawaniem bratniéj pomocy, jest ściśle wewnętrzna i zdaleka tylko istoty Towa dotyka; lecz na cóż i w tym razie mamy łamać główną zasadę organizacyi naszéj, na cóż tworzyć osobną instytucyą, mozolić się nad wyborem oraz sprowadzeniem do niéj osób, zakładać nowe i z nowemi wydatkami połączone biora, kiedy tych obowiązków jedna, równie wyborowa i wszechstronném zaufaniem Towa otoczona instytucya dopełnić może, kiedy w wydatkach jak największą oszczędność zachować należy, a położeniem naszém tak dalece skrępowani jesteśmy, iż wybory na samą Centę i sprowadzenie wybranych do niéj członków z trudnością nam przychodzi. Wielka byłaby w tém niewaga, może nie tyle przeciwko teoryi władz ile przeciwko położeniu Ta grzesząca, gdybyśmy dla zebrania i rozdania wedle ściśle określonego prawa 300 lub 400 fr miesięcznie osobną wyborową instytucyą z całym mozołem budować mieli, gdybyśmy ten grosz z ujmą własnym potrzebom nieszczęściu drugich niesiony, na administracyą i korespondencye po całéj francyi rozrzucone, uszczuplali – Centa przy jednomiesięcznéj expedycyi i interessa Towa załatwi i pieniądze na pomoc bratnią otrzyma, przy podobnéjże expedycyi większą część wsparcia potrzebującym roześle; gdy tymczasem oddzielna administratorka tego funduszu osobne przepisy, osobne przedstawienia i

osobne

osobne expedycye opłacaćby musiała. – Nie konsekwentne byłyby także obawy o interesso wność Centcyi zwłaszcza ze strony członków którzy w jéj ręce najważniejsze obowiązki z serca i z sumienia swego złożyli; źleby już bardzo było gdyby u steru Towa znaleźli się ludzie przez stronne rozdawanie szczupłej pomocy wota lub milczenie dla siebie zyskiwać gotowi – a gorzéj jeszcze gdyby przekupni członkowie Towo składali. Że zaś do krzyków zewnętrznych na Centrę jedna więcéj sposobność przybędzie, to na żaden wzgląd zasługiwać nie może, ponieważ dla chcących z téj sposobności korzystać, każda inna byłaby równie dobra. –

Nie zgadzając się w końcu na różnicę charakterów, uczuć i innych przymiotów, jaką wnioskujący pomiędzy członkami Centcyi i członkami proponowanéj przez siebie Komissyi oznaczają, nie widzimy ani tych korzyści, ani tych szkód dla cierpiących braci, któreby w jednym lub drugim razie przewidywały. Według naszego zdania jak członkowie Centcyi nie muszą być koniecznie tak twardego serca, aby obowiązków swoich dopełnili, tak nawzajem członkowie Komissyi w rozdzielaniu bratniéj pomocy więcéj do przepisów prawa aniżeli do własnych uczuć stosować się byliby obowiązani. Inne także przymioty wyłącznie do jednych lub do drugich nie należą, a mając przytém wszystkiem jednakowe przekonania polityczne i wyobrażenia o godności Towa w którego imieniu występują, nawet w zbieraniu funduszów różnićby się nie mogli, i tam gdzieby nie było przyzwoicie udać się członkowi Centcyi o wyjednanie jakiego datku, nieprzyzwoicie także byćby musiało Komissarzowi sięgać po niego. –

Nie widzimy potrzeby zajmować Towo dłuższą na te dwa pisma odpowiedzią; – a sądząc je tak co do uwag jak co do wniosków bezzasadnemi, obstajemy jak najmocniéj za główną myślą projektu naszego. –

Uwagi szczegółowe

Przechodząc do uwag nad szczegółowemi przepisami podanego przez nas projektu, te tylko z nich wypisywać będziemy, względem których pewne zmiany żądane zostały. –

§ 4. – Wszystkie tego rodzaju fundusze na wsparcie tylko potrzebujących obracane będą.

Sekcya Montpellier uważa § 4 za niepotrzebny z powodu, że się myśl jego już w §ie 1ym zawiera. –

Uwaga Centralizacyi. Przedstawiając nasz projekt daliśmy objaśnienie że §. 4ty dla tego umieszczony został, aby dać wyraźną i niewątpliwą rękojmią nieczłonkom, że składki ich do kassy Towa wnoszone nie będą obracane na żaden inny cel jak tylko na wsparcie potrzebujących, że ich Centa w miejsce funduszów Towa nieużyje. Chociaż więc w tym paragrafie znajduje się podobne wyrażenie co w §. 1ym przecież nie zawierając w sobie téj samej myśli, wyraźnego jéj oświadczenia zastąpić nie może.

§. 5. – Udzielania wsparcia potrzebującym do Centcyi wyłącznie należy.

Jeden członek z Sek: Metz w miejsce tego paragrafu proponuje następujący:

„Sama Sekcya mocną jest decydować o potrzebie żądającego wsparcia i ilość takowego oznaczyć; do Centcyi zaś należeć będzie udzielić je w miarę stanu kassy. Gdyby zaś żądający znajdował się w nadzwyczajnym przypadku choroby lub tp. i gdyby fundusz Sekcyi był dostateczny do wsparcia potrzebującego, taż Sekcya udzielić może wsparcie i Centę o tém uwiadomić." –

Pięciu

Pięciu członków téjże Sekcyi do §u 5go żądają następującego dodatku:

„o potrzebie wsparcia Sekcya lub pięciu datkujących decydują, a nadto w wypadkach prze-
„widzianych §. 9m sama Sekcya lub pięciu datkujących mocni są udzielić wsparcia.

Sekcya Amiens z powodu iż nieraz prędkodzącemu wsparcie udzielane bydź musi, żąda aby na ten przypadek upoważniona była Sekcya do dania pomocy z warunkiem zawiadomienia o tém późniéj Centralizacyi.

Nareszcie jeden członek z Privas uważa §. 5ty za zupełnie niestosowny i sądzi iż w jego miejsce raczéj postanowić należy co następuje:

„Przedstawiający mają zarazem oznaczyć summę jaką za stosowną do poratowania
„potrzebującego uznają. —

Uwaga Centralizacyi. — W paragrafie 5m nie idzie oto kto ma oznaczać wsparcie ale kto ma je udzielać, czyli raczéj funduszami wsparcia rozporządzać. Na to ostatnie pytanie §. 5 odpowiada iż Centr: i ona sama tylko. Takie postanowienie jest konieczne, gdyby bowiem każda z Sekcyi lub pewna liczba datkujących funduszem ogólnym rozporządzały, wtenczas byłoby tylu jego Administratorów ile jest Sekcyi w Towie, a skutki z tego są jasne do przewidzenia — Nie przeczymy iż zdarzać się mogą przypadki, w których odnosić się do Centzyi czas nie pozwala, lecz te przypadki są różne i wprawie wyraźnie oznaczyć się nie dadzą, wyjątek zaś w ogólnych wyrazach zawarty raz byłby niedostateczny, drugi raz za obszerny i główną zasadę koniecznego porządku niszczący. - Oprócz tego wszelkie w tym względzie upoważnienie jest niepotrzebne, gdyż w nagłych wypadkach każda Sekcya z funduszów wsparcia u siebie mianych potrzebującemu poratować może, biorąc obowiązek zwrotu na siebie, gdyby wydatek przez nią zrobiony zatwierdzenia uzyskać nie mógł. — Uważając przeto jedne z propozycyj powyżéj przytoczonych za niewłaściwe i cały porządek burzące, drugie za niepotrzebne wnosimy o utrzymanie §u 5go w całości bez żadnych dodatków.

§. 6. — Wsparcia są ciągłe, czasowe i jednorazowe.

Jeden członek z Metz z powodu iż położenie nasze jest tylko czasowe, równie jak i zasiłki które pobieramy, żądał iżby z §u 6go wyrzucić wyraz ciągłe i tylko zostawić podział na czasowe i jednorazowe. -

Uwaga Centralizacyi. Wyrażenie, wsparcia ciągłe, jest tylko względne do czasowego i jednorazowego, a ponieważ ten podział służy do dokładnego rozklasyfikowania osób i udzielanéj im pomocy, sądzimy przeto iż utrzymany bydź winien. —

§. 8. — Do czasowego wsparcia mają prawo:

a. Wdowy z dziećmi.

b. Chorobą złożeni - jeżeli im zwyczajne fundusze na poratowanie zdrowia nie wystarczają:

c. Pozbawieni żołdu do czasu znalezienia zarobku.

Sekcya Rouen żąda zmiany w wyrażeniu pod litt: a. Kobiety z dziećmi, zamiast żony z dziećmi, z powodu iż są kobiety oddalone od mężów i dzieci sieroty.

Sekcya Villeneuve proponuje zmianę zastrzeżenia pod litt: b. w następujący sposób:

„Chorobą złożeni jeżeli im zwyczajne fundusze na podróż do lazaretu nie wystarczają."

Uwaga Centralizacyi. - Spostrzeżenie Sekcyi Rouen jest słuszne — Wyrażenie zaś pod litt: b. którego zmiany Sek: Villeneuve żąda jest ogólniejsze od tego, jakie ona proponuje, a zatém lepsze; gdyż nie tylko na koszta przejazdu do lazaretu wzgląd mieć należy, ale zarazem na wszelkie inne które z domowéj kuracyi wynikają. Lazaretów

retów nie ma wszędzie i nie na każdą chorobę w lazarecie leczyć się można, a jednak chorobą dotknięci na pierwszy wzgląd zasługiwać powinni. – Jesteśmy przeto za utrzymaniem redakcyi projektu. –

§. 10. – Każdy Polak emigrant do powyższych kategoryi należący może żądać wsparcia, jeżeli położenie, w jakiem się znajduje nie jest skutkiem własnej jego winy.

Trzech członków z Sek: Metz chcą mieć na początku tego paragrafu dodane wyrazy „Każdy emigrant polak lub cudzoziemiec walczący w sprawie Polski". –

Czterech zaś członków téjże Sekcyi żąda następującej redakcyi:

„Każdy emigrant, polak lub cudzoziemiec, który walczył w sprawie Polski, wnoszący podatek „braterski lub niemożność wnoszenia usprawiedliwiający, powyższemi kategoryami objęty, ma „prawo do wsparcia, jeżeli położenie w jakiem się znajduje, nie jest skutkiem własnej jego winy." –

Siedmiu członków z Sek: Avignon zmieniają zastrzeżenie końcowe §u 10go w ten sposób: „jeżeli położenie jego istotnie zasługuje na to według sumienia i moralności". –

Uwagi Centralizacyi. – Nie widzimy nic przeciwnego w téj myśli, aby i cudzoziemiec który walczył w sprawie niepodległości Ojczyzny naszéj, i tułactwo z nami podziela, był przypuszczony do wsparcia dla potrzebniejszych braci składanego. Słuszna jest także uwaga, iż ci tylko do pomocy bratniéj odwoływać się mogą, którzy obowiązki braterstwa względem innych wypełniają, lub tylko dla samej niemożności wypełniać ich nie byli wstanie. Są jednak przypadki, gdzie trudno jest opuścić w ostatniéj potrzebie i niedostatku znajdującego się rodaka; a chociaż sprawiedliwie moglibyśmy uczynić mu wyrzut obojętności na przykre położenie drugich, jednakże bez ratunku zostawić go nie możemy. Wzgląd na składanie lub nie składanie podat: brat:, powinien być zalecony uwadze tych, którzy przedstawiają do wsparcia, oraz Centralizacyi o udzielaniu stanowiącéj; lecz bezwarunkowego wyłączenia w tym względzie nie należałoby nakazywać prawem.

Co się tyczy zmiany przez siedmiu członków Sek: Avignon żądanej, uważamy iż zmiana ta równa się całkowitemu opuszczeniu warunku w §ie 10tym umieszczonego. Jeżeli przeto podobny warunek jest niewłaściwy i za surowy, z powodu tego, iż mało znajduje się takich wypadków, któreby winie człowieka przypisane być nie mogły, jakoteż iż wzgląd na źródło nieszczęścia przy udzielaniu (wsparcia) wyłączony być powinien, lepiéj jest całkiem ten warunek, dokładniej określić się nie dający opuścić, aniżeli zastępować go wyrazami, które w prawie żadnego znaczenia nie mają. – My po głębszem zastanowieniu się, jesteśmy za opuszczeniem warunku, jaki na końcu paragrafu 10go jest położony. Redakcyą przeto tego paragrafu, stosownie do powyższych uwag, na następującą zamieniamy:

„Każdy emigrant polak, lub cudzoziemiec który w walce o niepodległość Polski miał udział, może żądać z funduszów ogólnych wsparcia, jeżeli się znajduje w jednéj z wyżéj opisanych kategoryi."

§. 12. – Przedstawiający złożyć powinien świadectwa, potrzebę przedstawionego dostatecznie udowadniające. –

Jeden członek z Metz dodaje w końcu tego paragrafu: „oraz dowód iż przynajmniéj od roku wnosił podatek braterski, lub nie był w możności wnoszenia tegoż". –

Sekcya Avignon żąda, wyraźnego zawarowania, aby te tylko świadectwa kwalifikowały potrzebujących do wsparcia, które będą opatrzone zatwierdzeniem Sekcyi.

Dwóch członków téjże Sekcyi, proponują także złożenie podobnego dowodu, lecz bez oznaczenia czasu. –

Uwagi Centralizacyi. – Też same powody któreśmy przy paragrafie 10m przytoczyli,

każą nam wnosić pominięcie dwóch pierwszych proponowanych dodatków. –

Żądanie Sek: Avignon byłoby bardzo słuszne, gdyby wszyscy potrzebujący wsparcia i przedstawiający o nie, do Sekcyi należeli; – lecz są członkowie pojedynczo, a nawet za granicami Francyi zostający; są inni datkujący którzy do Tow^a^ nie należą, a jednak odmówićby im wsparcia bez poświadczenia Sekcyi (żądanego) lub prawa do przedstawienia, jest niepodobna. Warunek przeto Sek: Avignon wykonanym bydź nie może; – do Cent^ryi^ jednak należy, aby od członków do Sekcyi należących, pojedynczych żądań lub przedstawień nie przyjmowała. –

§. 13. – Obowiązkiem jest Cent^cyi^ każde przedstawienie ściśle roztrząsać i nie udzielać wsparcia, jaktylko w rzeczywistej potrzebie będącym.

Siedmiu członków z Sek: Metz żądają zmiany redakcyi tego paragrafu; stosownie do myśli przy §^ie^ 5^tym^ przedstawionej, aby nie tylko Cent^a^ lecz każda sekcya lub 5^ciu^ datkujących, o udzieleniu wsparcia stanowili – Powody któreśmy już przeciwko tej myśli, zupełną dezorganizacyą wprowadzającej, przytoczyli, uwalniają nas od powtarzania ich w tém miejscu. – Toż samo stosuje się do §^u^ 14^go^. –

§. 15. – Centralizacya oznaczy stałą ilość miesięcznego wsparcia dla każdego z powyższych kategoryi – ilość ta wszakże stosownie do stanu kassy może bydź przez Cent^ę^ powiększona lub zmniejszona.

Siedmiu członków Sekcyi Metz także w skutek poprzedniej propozycyi, aby nie Cent^a^ lecz Sekcye lub 5^ciu^ datkujących wysokość wsparcia oznaczały, redagują §. 15. w następujący sposób:

„Centralizacya stosownie do stanu kassy mocną jest zmniejszyć żądaną ilość wsparcia".

Sekcya Rouen chce mieć zastrzeżonem maximum dziennej pomocy do sous 20. –

Uwaga Centralizacyi. – Na pierwszą propozycyą członków z Metz jużeśmy wyżej odpowiedzieli. – Co się zaś tyczy tego zastrzeżenia, aby udzielone wsparcie nie przechodziło dziennie sous 20, to zdaje się być słusznem, chociaż dotychczas żadnego w tym względzie nadużycia nie było – i fr. 30 miesięcznie ci tylko brali, którzy zostając bez żołdu chorobą byli dotknięci. –

§. 18. – Z dniem ostatnim każdego miesiąca, Cent^a^ prześle datkującym szczegółowy rapport ze wszystkich wpływów i wydatków, w piśmie zaś Tow^a^ krótki z niego wyciąg umieści. –

Sekcya Avignon żąda, aby paragraf ten miał zastrzeżenie obowiązujące administracyą do wyszczególnienia imiennie pobierających wsparcie, obok pojaśnień wydatku. –

Uwagi Centralizacyi. – Do skontrollowania administracyi funduszem publicznym zarządzającej, do zrobienia jej ostrzeżeń, jeżeliby przez kogokolwiek w błąd wprowadzona była, koniecznem jest imienne wymienianie osób wsparcie pobierających; są przecież wypadki, chociaż tylko bardzo szczególne i rzadkie, gdzie ani osoba ani miejsce powiedziane bydź nie mogą. – Słuszna więc i potrzebna jest rzeczą zupełną jawność przyjąć w tym względzie – ale zarazem i to przyjąć potrzeba, że ona bezwyjątkowa w położeniu naszém bydź nie może. –

Do tego paragrafu należy jeszcze uwaga 24^ch^ członków z Sek: Montpellier, aby rapporta z przychodów i wydatków nie miesięcznie ale co trzymiesiące zdawane były. – Uwaga ta jest słuszną, bo wzgląd na oszczędność w szczupłych funduszach wsparcia, nigdy zbytecznym bydź nie może. Termin trzy miesięczny na zdawanie rapportów zdaje się bydź pod wszelkim względem najwłaściwszy, gdyż tym sposobem rapporta z głównych

czynności

czynności Cent^ji^ i z administracyi funduszów wsparcia połączonemi będą, a Tow^o^ mając cały ogół przed sobą, tém łatwiej sąd o nim wyda, oraz uwagi i spostrzeżenia poczyni. —

Stosownie więc do zmian powyższych § 18. następującą przyjmie redakcyą:

„ Co trzy miesiące Cent^a^ prześle datkującym szczegółowy rapport ze wszystkich wpływów
„ i wydatków. — W piśmie zaś Tow^a^ krótki z niego wyciąg umieści. —

„ Nadzwyczajne tylko położenie osób wsparcie pobierających może bydź powodem prze-
„ milczenia ich nazwisk w rapporcie. —

Na tém się kończą wszystkie tak główne jak szczegółowe uwagi względem projektu naszego. Mogliśmy opuścić pomiędzy niemi te tylko, które obstając za popieraną przez innych myślą lub zmianą, szczególnemi motywami poparte nie były. Dostrzeżone niedokładności staraliśmy się sami poprawić; aby zaś wotujący całkowitą redakcyą poprawnego projektu przed oczami mieć mogli, powtarzamy ją w tém miejscu.

Postanowienie względem Administracyi funduszów podatku braterskiego. —

T. D. P. zważywszy — że Komissya Funduszów po dwóch przeszło latach istnienia swego w Paryżu, w skutku przeważnych okoliczności rozwiązać się przymuszoną była, i mimo najusilniejsze starania swych członków Paryż opuszczających, w nowym składzie zebraną bydź nie mogła — zważywszy — że wśród tych okoliczności, Cent^a^ ukonstytuowana w Emigracyi demokratyczna władza, z troskliwości o utrzymanie Instytucyi podatku braterskiego, i z tytułu reprezentacyi znakomitéj większości datkujących, opuszczone przez Komissyą obowiązki czasowo i zastępczo przyjęła. — Zważywszy — iż po zawiadomieniu ogółu datkujących o podjęciu tych obowiązków przez Cent^ę^, kilka osób w Paryżu zamieszkałych samowolnie nową Komissyą zawiązały i takową za Komissyą Funduszów E. P. ogłosiły — zważywszy iż ta nowa Komissya z siebie saméj prawo i początek biorąca, wszelkie podawane sobie środki uprawnienia odrzuciła, i przy swojém przywłaszczeniu raczéj uporne obstać, aniżeli ogółowi datkujących submissyą złożyć i od niego zatwierdzenia żądać wolała. — Zważywszy nakoniec że tak pierwotny czyn téjże Komissyi, jak i dalszy jéj upor, wśród tułactwa, gdzie zasady demokratyczne już dzisiaj tyle poszanowania znajdują, cierpianym bydź nie może — że tém bardziéj zdeklarowani wyznawcy i obrońcy zasad wszelkim przywłaszczeniom przeciwnych, ani ich obrazy dopuszczać, ani sami w téj obrazie składaniem podatku braterskiego w ręce narzucających się szafarzy, udziału brać nie powinni. — Z tych wszystkich powodów Tow^o^ Dem^e^ Polskie wierne swojemu politycznemu sumieniu Komissyi w Paryżu samowolnie zawiązanéj nie uznaje, chcąc zaś na stałych posadach oprzeć administracyą składanego przez członków swoich podatku braterskiego, nową na miejscu nieuznanéj Komissyi Instytucyą do zarządu funduszami wsparcia u siebie zaprowadza i następujące dla niéj przepisy postanawia.

§ 1. — Centralizacya T. D. P. w tym samym składzie w jakim pełni zwyczajne obowiązki swoje zawiadywać będzie funduszami na wsparcie potrzebujących braci przeznaczonemi. —

§ 2. — Fundusze te składać się mają:

a z podatku braterskiego w Tow^ie^ uchwalonego.

b z podatku braterskiego z po za Towarzystwa

c z dobrowolnych ofiar i innych nadzwyczajnych wpływów.

§ 3 — Centralizacya mocną i obowiązaną jest przedsiębrać skuteczne do powiększenia tych funduszów środki, a w razie potrzeby zaprojektować Tow^u^ i po za jego obrębem

datkują-

datkującym wyższą miesięczną lub nadzwyczajną składkę

§. 4. – Wszystkie tego rodzaju fundusze na wsparcie tylko potrzebujących obracane będą i pod żadnym pozorem ani mieszane z funduszami Tow^a^ ani w ich zastępstwie używane bydź nie mogą. –

§. 5. – Udzielanie wsparcia potrzebującym wyłącznie do Cent^cyi^ należy. –

§. 6. – Wsparcia są ciągłe, czasowe i jednorazowe.

§. 7. – Do ciągłego wsparcia mają prawo:

a. Pozbawieni żołdu

b. Najmniejszy żołd pobierający

jeżeli tak jedni jak drudzy dla podeszłego wieku, ran odniesionych, lub kalectwa są w zupełnej niemożności pracowania.

§. 8. – Do czasowego wsparcia mają prawo

a. Kobiety i dzieci

b. Chorobą złożeni – jeżeli im zwyczajne fundusze na poratowanie zdrowia nie wystarczają.

c. Pozbawieni żołdu do czasu znalezienia zarobku.

§. 9. – Do jednorazowego wsparcia mają prawo znajdujący się w nadzwyczajnych przypadkach, któreby ich stawiały w niemożności zaspokojenia pierwszych potrzeb życia.

§. 10. – Każdy emigrant Polak, lub cudzoziemiec który w walce o niepodległość Polski miał udział, może żądać z funduszów ogólnych wsparcia, jeżeli się znajduje w jednej z wyżej opisanych kategoryi.

§. 11. – Przedstawienie do wsparcia datkujący tylko czynić mogą. –

§. 12. – Przedstawiający złożyć powinni świadectwa, prawo i potrzebę przedstawionego dostatecznie udowadniające.

§. 13. – Obowiązkiem jest Cent^cyi^ każde przedstawienie ściśle roztrząsać i nieudzielać wsparcia jak tylko w rzeczywistej potrzebie będącym.

§. 14. – Wsparcia udzielane będą miesięcznie

§. 15. – Cent^a^ oznaczy stałą ilość miesięcznego wsparcia dla każdej z powyższych kategoryi, która w żadnym razie fr. 30^tu^ przenosić nie powinna. – Ilość ta wszakże stosownie do stanu kasy i potrzeb pobierającego przez Cent^a^ powiększoną lub zmniejszoną być może.

§. 16. – Koszta administracyi z kasy funduszów podatku braterskiego zaspokajane będą.

§. 17. – Cent^a^ utrzymywać będzie kontrolle wpływów i wydatków, jakoteż listę imienną datkujących i pomoc odbierających. –

§. 18. – Co trzy miesiące Cent^a^ jest obowiązaną przesłać datkującym szczegółowy rapport ze wszystkich wpływów i wydatków – W piśmie zaś Tow^a^ krótki z niego wyciąg umieści.

Nadzwyczajne tylko położenie osób wsparcie pobierających może bydź powodem do przemilczenia ich nazwisk w rapporcie.

§. 19. – Za uronienie grosza publicznego i przestąpienie przepisów niniejszém postanowieniem objętych, wszyscy członkowie Cent^cyi^ solidarnie są odpowiedzialni.

§. 20. – Przepisy dotychczasowe niniejszemu postanowieniu przeciwne, obowiązywać przestają. –

Ó nadesłanie stanowczych wotów względem powyższego projektu, w pierwszych expedycyach miesięcznych, bez względu na dotychczasowe w tym przedmiocie pisma, wszystkie Sekcye i członków wzywamy. –

Jeszcze

Jeszcze pod dniem 24 Września r. b. otrzymaliśmy od Sekcyi Poitiers, pisma do Ogółu Tow^a^ wystosowane, które stosownie do jéj żądania przy pierwszym okólniku w tym czasie wychodzącym umieszczamy. – Powód tego pisma jest następujący: Sekcya Metz pod tytułem skargi na Centr^ą^ uczyniła wniosek do Sekcyi Przedstawiającéj w jéj okólniku z d. 31 Sierp: r. b. wraz ze skargami Sekcyi Bordeaux i członka Janu=szewicza Teofila do wiadomości ogółu Tow^a^ podany, aby taż Sek: Przedstawiająca nie czekając na decyzyą ogółu, Centralizacyą dotychczasową zawiesiła, a następnie uniewaźniając dokonane w części wybory poleciła Sek: Poitiers najspiesznièjsze odebranie akt od zawieszonéj Centr^cyi^ i przystąpienie do nowego wotowania na przyszłą. Nie widząc skutku swego rewolucyjnego kroku Sekcya Metz wezwała pod d. 9 Września samą Sek: Poitiers do bezpośredniego wykonania jéj wniosku, oświadczając w końcu tę nadzieję, iż Sek. Bordeaux uprzedzona przez nią, prośby swoje dołączy i że obie=dwie użyją wszelkich sposobów do przyprowadzenia żądania swego do skutku. – Sekcya Poitiers zostawiając Sek: Metz bez odpowiedzi, rzecz całą ogółowi przedstawić i zdanie swoje w tym względzie w obec niego otworzyć postanowiła; lecz aby pismo jéj zrozumiałem być mogło, odezwa Sekcyi Metz poprzedzone być winno. –

1º Sekcya T. D. P. w Metz – do Sekcyi tegoż Tow^a^ w Poitiers.

Metz d. 9 Września 1837 r. –

Obywatele! – Kiedy Tow^o^ Dem^e^ zawiązało się; kiedy wśród powszechnego odmętu wyobrażeń politycznych wywiesiło chorągiew wolności, równości, braterstwa; zwolennicy i nieprzyjaciele zasad naszych baczne ku niemu zwróciło oko. Jedni rokowali sobie że kupiąc się pod tym znakiem przygotują odrodzenie Polski na posadach stałych niewzruszonych: – drudzy troskliwi jedynie o utrzymanie się przy korzyściach z nierówności socialnéj wynikających, z których los lub zła rachuba wyzuła ich na chwilę; zaczęli się troskliwie krzątać nad zniszczeniem myśli, która im zagładę przynieść miała. W krótce tym ostatnim przyszło w pomoc współdziałanie ludzi, którzy nieszczere zrobiwszy śluby służenia świętéj sprawie, dla tego tylko mienili się jéj apostołami, aby łatwiéj swoim widokom dogodzić. – Uformowały się dwa obozy – z jednéj strony braterstwo, miłość ludu, poświęcenie się; – z drugiéj interes prywatny, egoizm, przywileje – z jednéj strony demokracya; – z drugiéj publiczni i skryci demokracyi nieprzyjaciele. – Dwuletnia przeszło walka okazała ile prawda, prawość zasad ma wyższości nad fałszem i nieprawością. – Z małego zawiązku Tow^o^ wzrosło do tysiąca członków, i zaczęło moralnéj i materyalnéj nabierać przewagi. – Lecz osobistego, każdy z nas czuł potrzebę węzła bliżéj jednoczącego nas na wewnątrz, i obmyślenia sposobu skuteczniéjszego działania po za Tow^m^. – napisanie Organizacyi wew: i prawo o Centr^cyi^ zdawały się dwom tym celom zadosyć czynić; a Centr^a^ wyborowa miała uwieńczyć to dzieło. – Na nieszczęście kto kolwiek okiem bezstronnym zapatrywał się na Tow^o^ od téj epoki, nie mógł nie dostrzedz, że Instytucya ta, która właśnie miała jedność utrzymać, popęd dać Tow^u^ do energiczniéjszego działania; owszem dążyła do rozdwojeń, i w nieczynności starała się go utrzymać. – Z tąd też jeżeli dziś widzimy rozkrzewioną myśl demokratyczną w emigracyi, to tylko pojedynczym staraniom członków winniśmy. Centr^a^ przeciwnie, nie tylko że się nie do jéj rozszerzenia nie przyczyniła, ale owszem oddzielając swój byt od bytu Tow^a^, wielu z łona samego Tow^a^ odstręczyła, a nieprzyjaciołom wiary naszéj podała silną broń do walczenia nas. Skutki tego niewątpliwe codzień objawiają się. Tow^o^ codzień chyli się ku upadkowi, nieprzyjaciele podwajają gorliwości na zniszczenia go, a Centr^a^ co dzień daje nowe dowody nierozumu, codzień nowych dopuszcza się gwałtów przeciw prawu, które sama tylko potęgę Tow^a^ zapewnić potrafi. – Czas jest przeszkodzić złemu, jeżeli nie chcemy wydrzeć karty historyi naszéj, jeżeli nie chcemy wyrzec się posłannictwa, które sumienie nam nakazuje. Odepchnąć należy samolubną, nie pojmującą stanowiska swojego Centralizacyą

lizacya

zacyą, jeżeli zniweczyć dotychczasowych prac naszych, jeżeli nadziei odrodzenia Polski pogrzebać nie chcemy. — Wy Obywatele, którzy ciągle dawaliście dowody waszego niezłomnego poświęcenia się i gruntownego pojmowania sprawy publicznéj, którzyście raz już Towo energią swoją z nad przepaści uratowali: do Was odzywamy się z zupełnem przekonaniem że nieodmówicie połączenia się z nami, że przyjmiecie inicyatywę odezwania się do Ogółu, ażeby tamę bezprawiom Cendcyi położyć, i Towo na powrót powołać do życia, które tak świetną przedstawia nam przyszłość. — Nieprzyjaciele nasi ani jednéj nie tracą chwili. Starajmy się przy dobréj wytrwać sprawie, tak jak oni przy złéj trwają. Wzywamy Was imieniem zagrożonego Towa, imieniem Polski która na każde nasze działanie spogląda, do tego kroku rewolucyjnego, jedynéj kotwicy ocalenia naszego. — Odzywanie się nasze do Cendcyi — przedsiebrane środki legalne do uzyskania sprawiedliwości daremne były — pod dniem 4 Sierpnia r. b. przesłaliśmy Sek: Przedstawiającéj oskarżenie Cendyi z żądaniem aby najdaléj w miesiącu go ogółowi przedstawiła. — Powtórnie odezwaliśmy się w d 17 t. m.; lecz żadnéj nie odebraliśmy odpowiedzi. Zdaje się że Sek: Przedstawiająca dbalsza o utrzymanie Cendcyi aniżeli o byt Towa, chce zwłoką dozwolić doprowadzenia wyborów pod zabójczym wpływem Cendcyi. Ten pewnie wzgląd nie inny spowodował jéj milczenie — dla tego też odtąd ani Cendcyi ani Sek: Przedstawiającéj nie uznajemy, i na was jedynie rachujemy w tém stanowczém położeniu, — i spodziewamy się że nietylko przyjmiecie mandat projektem naszym wskazany, lecz nadto pospieszycie jak najrychléj z wywołaniem opinii Ogółu i jego ostatecznéj decyzyi. — Towo jest budynkiem na którym Cenda wznosi się jako dach z surowych i ciężkich zrobiony materyałów, którego jeżeli nie zwalemy, ciężarem swoim przygnieść nas niechybnie musi. —

Sądzimy że Sek: Bordeaux, która równie bezskutecznie jak my udawała się do Sekcyi Przedstawiającéj, i która, o kroku naszym zawiadamiamy, dołączy swoję prośbę do naszéj, i tém pewniejsi jesteśmy, że wszelkich użyjecie sposobów do przyprowadzenia żądania naszego do skutku, w formie jaką za najwłaściwszą uznacie. — — Pozdrowienie i braterstwo. —

Przewodniczący /: podpisano: / Jan Dobrzyński. — Sekretarz /: pod: / J. Kwiatkowski. —

Sekcya T. D. P. w Poitiers do Ogółu tegoż Towarzystwa

Poitiers d 25 Wrzesnia 1837 r. —

Obywatele! — Imieniem Polski spoglądającéj na nas, imieniem zagrożonego Towa wezwani zostaliśmy przez Sek: Metz do podpierania szerzonego przez nią zamętu, do umacniania knowanych kabał przeciwko woli, przekonaniu i sumieniu Waszemu. Dalecy od podzielania tych nierozważnych czynów i zamiarów, osądziliśmy za najświętszą z naszéj strony powinność stanąć przed Wami dla zdania sprawy z odebranych ztąd wrażeń i z uformowanych dawniéj w tym względzie pojęć naszych; abyście nie mieli powodu powątpiewać lub obwiniać nas o to, jakobyśmy dali w pośród siebie swobodny przytułek złemu, jakobyśmy samém milczeniem przyzwolili i niejako podniecili skryte roboty. — Poznaliście już Obywatele z okólnika Sek: Przedsdcéj całą moc i ważność skarg na Cenda zaniesionych przez Sekcye: Bordeaux, Metz i członka Januszewicza Teofila. Tam macie jasno wykazany cel, dokładnie nakreśloną dążność skarżących, sprawiedliwie ogonem Panteońskim nazwanych. Zdanie Sek: Przedsdcéj, odpowiadające zupełnie widzeniu i przekonaniu naszemu, znalazło wybitniéjszy dowód, mocniéjsze siebie poparcie i usprawiedliwienie, w nowym przez Sek: Metz dokonanym a w nieprzerwanym ciągu za poprzedniemi idącym kroku. — Rzecz godna podziwienia, że ci co najwięcéj roznoszą skargliwego na drugich hałasu o nieuszanowanie woli ogółu, ci co się najbardziéj być zdają dbałymi o nieprzestąpienie przez kogoś littery prawa, sami najmniéj zważają i na decyzye ogółu i na obowiązujące przepisy ustaw, bez skrupułu je łamią i gotowi są na całkowite ich zniesienie, byleby tylko swoim widokom dogodzić, swoim namiętnościom zaspokojenie łatwiéj przynieść mogli. —

Widzieliśmy

Widzieliśmy już jak Sek: Bordeaux obstając niby z gorliwością za dopełnieniem, za nienadwerężeniem prawa i nasadziwszy skargi swoje na Cent:ą dość gęsto numerami przywodzonych artykułów, sama bez wahania się podwakroć z niemi poza drogę legalną wykroczyła, podwakroć samowolnie i rozmyślnie przepis obowiązującej ją ustawy złamała. Sekcya zaś Metz, przez którą członek Januszewicz a ona za Januszewiczem przemawia, wspólniczka zamiarów i dążeń Sek: Bordeaux złączonej z Panteonem, jak wiadomo, przez obrońcę protestacyą, nietylko iż dozwala sobie tajemnych kommunikacyj z innemi Sekcyami, dla zawarcia zmównych konspiracyjnych porozumień; ale posuwa dalej jeszcze zuchwałość swoję i rada wprost ze swojego ramienia, mocą swojego mandatu postawić dla ogółu Tow:a, mimo jego wiedzy i woli, władzę, a przezeń dla siebie postawioną, śmie nieuznawać, odrzucać, więcéj jeszcze, na jéj zrabowanie i zdezorganizowanie godzić. Obywatel Januszewicz Teofil powoływany na członka do Cent:ji, wcześnie też wypowiedział uległość i posłuszeństwo woli ogólnéj, dawanego nie przyjmował zaufania, a potém zostawiony sobie samemu, czyli raczéj słusznie opuszczony, jakby tém do żywego tknięty, rzuca się do pieniackiego rzemiosła, usiłując poniżyć tych, którym ogół zaufał, zniedważyć to co ogół postanowił, a przewertowawszy wszystkie artykuły Org: Wew:, potrzebne mu do poparcia bezsilnéj na Cent:ą skargi, nie dostrzegł bynajmniéj jakie sam względem Tow:a zaciągnął obowiązki Art:m 5:m ustaw zasadniczych każdemu członkowi nakazane, i za zrobioną o niéj wzmiankę w Okólniku, do wyniesienia oto nowych na Cent:ą skarg, czyli raczéj do zrobienia rozgłosu o swojéj niezbędności albo też nieużyteczności, powolną sobie Sekcyą Metz nakłonił: któréj [redacted] gorliwości przeszła w zażaleniu granicę i jeśliby ona miała odwagę retorykę swoję publiczną uczynić, mogłaby rzeczywiście, gdyby to podobna, sprawić ten skutek jakiego się boi uniknąć, pragnie w swéj skardze. — Tu nadmienić by nam jeszcze wypadało i o gorszącym anarchicznem postępowaniu członków Sek: Vire, publikujących się chełpliwie z tém, że dla nich ani Manifest Tow:a ani późniejsze jego manifestacye, ani też formalna decyzya ogółu zawarta w wyroku wykreślenia członków byłych Sekcyj Panteonu i Grenelle żadnego nie kładą prawidła, żadnego nie mają znaczenia i powagi. Lecz rozumiejąc że to widoczne przestępstwo nie uszło baczności Cent:ji i że ona musiała stosowne do tego z miejsca swojego poczynić kroki, wracamy do Sek: Metz zasłaniającej się miłością Tow:a i wiernością swojemu zobowiązaniu. — Wistocie Sek: Metz, tak przed propozycyą zawieszenia, jak przed chęcią bezsądowego wywrócenia obecnéj Cent:ji, przy nieszczędzeniu dla nas pochlebstw, których wcale nieprzyjmujemy, niezaniedbała mówić: i o niezłamaniu ślubów uczynionych służenia świętéj — i o konieczności wytrwania przy dobréj sprawie, i o zasługach Tow:a naszego względem Polski i ludzkości położonych, i o energii, o gorliwości potrzebnéj do jego uratowania, do zasłonienia od napaści nieprzyjaciół, — i o wystąpieniu anarchii, o położeniu tamy bezprawiom, — i o potrzebie karności członków i wreszcie o niepotrzebnych na drobne sprawy kosztach; lecz wszystkie te frazesa z uderzających słów złożone, użyte są tylko za maskę, za pokrycie istotnego celu jéj zaskarżeń, prawdziwego dążenia jéj wniosku. —

Na zbadanie gruntu, na przeświadczenie się o sumienności żądań i wymagań Sek: Metz, dosyć jest punkta jéj zaskarżenia będącego w Okólniku Sek: Przedst:cij naprzód same z sobą porównać, a potém zgodzić je z pismem do nas adressowaném i jego ostatecznym wnioskiem, a żadna nie pozostanie wątpliwość że pozorem gorliwości o dobro Tow:a, chciała ona osłonić zamiar wyrządzenia mu największéj szkody. — —

I tak w Art:ch 4:m i 6:m Sek: Metz oskarża i nalega na Cent:ą o przyspieszenie wyborów, nieco niżéj, po użaleniu się nad kosztami na drobne sprawy, po wyznaniu, że zebranie nowéj Cent:ji uważa za najdzielniejszą dźwignią do postawienia Tow:a na właściwém stanowisku, zawiesza przedewszystkiem w obowiązkach obecną Cent:ą i kasuje bez trwogi trzykrotnie przez nią odbyte, nie bez zna-

cznych

cznych kosztów i mozołów w większej części dokonane i już ku końcowi zbliżone wybory – a w piśmie swojém do nas wyraźnie oświadcza: iż najbardziéj niechce i najwięcéj się tego lęka aby wybory nie były do skutku doprowadzonemi pod zabójczym jak się wyraża wpływem teraźniejszéj Centr.cyi. Niechcieć zatém zgoła, usilnie niedopuszczać skończenia wyborów i razem skarżyć Centr.ę że ona niedoprowadza ich do skutku i z tąd niby zawieszenia jéj w obowiązkach żądać, a w istocie czyhać na sprawienie zamięszania, na przerwanie biegu najważniejszych w Tow.ie czynności – nie jestże to uderzająca cecha złéj woli, złéj wiary, szkaradnego przestępstwa? –

W art: 7me Sek: Metz wymaga po Centr.cyi ścisłego dopilnowania artykułów o karności, i zaraz w art: 8me obwinia ją za oddanie pod sąd członków z Fontainebleau i z Tours zmiennictwem zmazanych, tak jakby sama w pogotowiu będąc do takowego przestępstwa, szukała dla niego pochwał, upoważnienia. –

W art: 9me Sek: Metz przypisuje Centr.cyi lekkomyślne nieuszanowanie woli ogółu, sama zaś w piśmie do nas adressowaném, prócz téj, więcéj jak śmiesznéj i niedorzecznéj propozycyi nam czynionéj, abyśmy za jéj mandatem rzucili się na kassę i archiwa Tow.a będące w ręku Centr.cyi i władzę jéj nie przez Metz daną, wydarli, najlekkomyślniéj powstaje przeciwko zapadłym decyzyjom i postanowieniom ogółu, jak się to okazuje z jéj narzekania, jakoby Centr.a: oddzieliła byt swój od bytu Tow.a, przez co przypomina dawny spór, dotyka i oskarża sam ogół o zmodyfikowanie Art: 5go dawnych przepisów, przez Art: 5ty nowego postanowienia o Centr.cyi. Dla czegoż więc Sek: Metz rzecz dawno załatwioną i ze sporu wyjętą, na nowo podnosi i w wątpliwość poddaje? Dla czego strasząc się anarchią niewidomie bunty podnieca, do uzurpacyi zachęca? Dla czego wymagając oszczędności, niewczesnemi skargami i propozycyjami na niepotrzebne koszta Tow.o naraża? Dla czego wołając o dopilnowanie artykułów o karności członków, bez potrzeby i niesłusznie za ukaranymi obstaje – a wypowiadając uległość prawu i instytucyjom przez Tow.o postanowionym, sama największéj niekarności i zgorszenia przykład daje? –

Sekcya tedy Metz pisząca sama sobie świadectwo, że daleko odbiegła ducha i myśli T.a, że jéj skargi i żądania są bez podstawy i loiki, a jéj przekonanie bez mocy i stałości; Sek: Metz przed miesiącem, jak świadczy okólnik Sek: przedstawiającéj, przychylna i wspólnie według powinności stowarzyszonych idąca z Centr.ą, a po miesiącu, kiedy taż Centr.a na większą sobie zasłużyła sobie względność, rzucająca na nią za obcym poddmuchem, od nieprzyjaciół Tow.a pożyczone klątwy i potępienia; Sek: Metz sarkająca na decyzye, targająca się zuchwale na byt i prawa Tow.a, podżegająca przeciwko jego woli i jego dobru spiknienia, napady; Sek: Metz najwyżéj zanarchizowana, nie jest już identyczną cząstką ogółu, nie jest taż samą sekcyą jaką się widzieć dała w swojéj niedawnéj manifestacyi. Dla niéj więc nie pozostaje teraz jak tylko pójść spiesznie za przykładem, zapewne nie bez przyczyny i nie bez przewidzenia bronionych przez nią byłych członków z Tours i Fontainebleau. Tow.o nic na tém nie straci, owszem wiele zyska: bo się pozbawi albo rozmyślnych wichrzycieli nadwerężających jego jedność, albo ludzi upadłych na wierze, dających się na wszestrony powodować, samém zwątpieniem i niepewnością osłabiających jego potęgę, którzy sprawując sami wewnętrzne niepokoje, wzniecając domowe swary, wołają na całe gardło, że ogół jest w ogniu zwad, w płomieniach anarchii, chociaż jego wielką zgodność i porządek każdy rapport Centr.cyi dowodnie im przedstawia: sami wyzuci z odwagi, z cnoty wytrwałości i przeto do rozsypki zbliżeni, do ucieczki przygotowani, wrzeszczą ile im sił staje, że Tow.o całe jest w nieładzie, niebezpieczeństwem zagrożone, ku rozbiciu, ku upadkowi pochylone, chociaż dostatecznie widzą, że Tow.o nieporuszone stoi i coraz większéj siły, większéj powagi nabiera. Na cóżby się Tow.u zdali, pytamy, członkowie, którymi by nierządziła wiara: że na zwyciężenie ludu nie ma siły, skoro on godność

swoje

swoje czuje i zgodnomyślnie sprawy swojéj broni? Tow: nasze jest wyobrażeniem ludu, wierzy we własne siły, we własną potęgę i dopóki jedna myśl, toż samo czucie serca i ramiona jego łączyć będzie, dopóty wszelkie zewnętrzne usiłowania na jego obalenie przedsiębrane na niczém spełznąć i jak o skałę bez skutku rozbić się muszą. —

Obywatele Ogół Towa składający! Kończymy głos nasz odwołaniem się nie do dzisiejszego Waszego przeświadczenia; że dla nas nie różno-kształtna i różno-dążna numeryczność, ale porządne oczyszczenie się z ludzi wątpliwych albo prosto od naszego przekonania odskakujących, jest pożądane, potrzebne, konieczne. Bezsilność nieprzyjaciół naszych, nie zdolna otwartego z nami toczyć boju, udaje się do podejść, do zdrad, do zasiania wewnętrznych waśni i zawichrzeń, pragnąc aby dla nich straszne stowarzyszenie nasze własną ręką o śmierć przyprawione było. — Przemyślne te ich manewra dobrze nam już są znane: na przebiegłą chytrość kilko letnie mamy doświadczenie. Nie ugięły nas dawniéj burze szkalowań i nienawiści, przetrwaliśmy je zwycięzko. Późniejsze przymilenia, pochlebstwa, prośby nawet, nie uwiodły, nie zaraziły serc naszych. Daléj zaś owe zmowne wstąpienia i wystąpienia z szeregów naszych, owe zmiennictwa, owe zdrady, otrąbywane za cnotę, za powinność obywatelską — nie zdołały nas zatrwożyć, ani też na chwilę zachwiać naszego przekonania, naszéj wytrwałości, naszego poświęcenia i sumienie nasze nie zostanie nigdy zmazane wiarołomstwem, krzywoprzysięstwem. Znamy cośmy sobie samym winni, wiemy cośmy ludowi polskiemu przyrzekli, zaręczyli: powinności naszéj nie złamiemy, uczynionych przysiąg i zapewnień dochowamy. Wolno jest kalać się w sprosnościach indiwiduom — ogół zaś społecznością czystą, nieskazitelną być musi. Nieprzyjaciołom naszym głównie idzie o to, aby nas samych we władzy naszéj znieważyć, poniżyć; łatwiéj by im potém poszło sfałszowanie myśli, skrzywienie celów, sparaliżowanie dążeń naszych. Dla tego nie płocha obawa ale roztropna przezorność nakazuje nam mieć się na ciągłéj baczności, zachować ścisłą ostrożność. I ztąd to Obywatele pokazaliśmy Wam co jest, gdzie jest i jak jest — do Was teraz należy dalszych kroków przedsięwzięcie i niespuszczenie z oka tego, coby w zaniedbaniu zostawione złe skutki wyrodzić mogło. — Pozdrowienie i braterstwo

Prezydujący z kolei /: podpisano:/ Fijałkowski. — Sekretarz /: pod:/ Erazm Chmielewski. —

<u>Uwaga</u> <u>Centralizacyi</u>. — Umieściliśmy te obadwa chociaż za obszerne pisma, aby Tow: wiedziało co się w niem dzieje, jak Sekcye skarżące Centa znoszą się z sobą, jak inne fałszywem wystawieniem rzeczy w zamiary swoje wciągają. Nie czynimy jednak żadnego przeciw Sek: Metz wniosku; bo zdaje nam się że wszystkie jéj kroki rewolucyjnemi zwane z jakiegoś zamętu pojęć i wyobrażeń o Towie, o dzisiejszym jego stanie i usposobieniu pochodzą; dla nie podniecania rozdrażnień już nie w jednym razie i nie na jedno pismo nakazaliśmy sobie milczenie; radzibyśmy jednak, aby te gorszące zawichrzenia wewnętrzne koniec swój wzięły, aby Tow: stanowczo wyrzekło i o skargach przeciwko dotychczasowéj Centcyi podanych i o niewłaściwych dążeniach jako też postępowaniu skarżących, aby rozwiązało ich wątpliwości o sobie i dało sposobność osobom niezgodnych pojęć stanowczego zdecydowania się na jedne lub drugą stronę. Sek: przecież Przedstawiająca żadnéj decyzyi dotąd nie ogłasza; jeżeli więc przyczyną tego są niekompletne wota, zwracamy przy téj sposobności uwagę opóźniających się Sekcyj i członków na potrzebę spiesznego odesłania do niéj zdań swoich. —

Decyzya.

Decyzya wykreślenia 12tu członków z Sekcyi Vire.

„Działo się na posiedzeniu Sekcyi Toulousy d. 8 Października 1837 r. —

Po wyjaśnieniu z całą mocą przekonania współdziałań z Ogółem Emigracyi, sądzić należało że decyzya Towa położy tamę nowym krokom, nowym działaniom na drodze przez Towo odrzuconéj, i że wszyscy ci, którzy nie podzielają myśli przez Towo przyjętéj, opuszczą dobrowolnie nasze szeregi, zostawią niepoprawnych samym sobie własnemu ich przekonaniu, nie tak się jednak rzeczy mają, nowe usiłowania ze strony członków Sekcyą Vire składających, chcących wprowadzić anarchią i rozdwoić siły Towa są tego dowodem. Pomimo odrzucenia wniosku Sekcyi Panteonu, pomimo wykazania z całą mocą i jasnością jego szkodliwości tak dla Towa podkopując jego zasady jak i dla sprawy narodowéj, chwycili się drogi przeciwnéj: a przystąpieniem swojém jawném, w pismach Tygodniku i Polaku zamieszczoném zdarli z siebie charakter demokratyczny, bo potrącili lekkomyślnie wszechwładną wolę Towa i zaczęli działać na drodze mu przeciwnéj. Wzywani przez Instytucyą, któréj czuwanie nad bezpieczeństwem i całością Towa jest poruczone odpowiedzieli pismem z d. 13 Września, w którém dobitnie powtórzyli że nieodstąpią swego zamiaru, i że dalej na drodze przez siebie przyjętéj postępować będą. Sek: Toulouzka mając sobie przedstawiony przez Cenda ten ich krok do rozstrzygnienia, zważywszy, że członkowie: Zawistowski Kazim: — Osuchowski Ignacy — Nobis Kazim: — Pausza Adam — Pausza Alexand: Korsak Juliusz. — Bohdanowicz Alexan: — Zaremba Antoni — Lutkiewicz Otton. — Kulesza Adam. — Tomaszewski Wincenty — Mickiewicz Rafał — zamiłowani w swoim indywidualizmie, wbrew woli, wbrew praw istniejących samym czynem przystąpienia do Ogółu emigracyjnego przekroczyli wolę Towa nie dwuznacznie lecz dobitnie wyrażoną i wykreśleniem Sek: Panteonu popartą. — zważywszy, że wzywani do wejścia na drogę przez Towo przyjętą nieuszanowali woli jego i niechcieli się poddać jego decyzyi, oświadczając wyraźnie w piśmie z d. 13 Września że nieprzestając być członkami Towa nie uchylą się od połączenia i działania z ogółem Emigracyi — biorąc za podstawę wyrok Towa w sprawie Sek: Panteonu wydany, powyżéj wymienionych członków z listy wykreśla. —

Przyjęci — Wykreśleni

Od dnia 22 Września zostali przyjęci na członków Towa.

Numer Kontrol:	Imię i Nazwisko	Data przyjęcia	przez którą Sekcyą	Miéjsce pobytu.	N. b.	Imię i Nazwisko	Data wykreślenia	przez którą Sekcyą	Miéjsce pobytu
1753.	Gieryng Józef	24/9.	Toulouse	"	1	Jassudowicz Maciéj		poitiers.	Landoitre
1754.	Losiewski Leonard	21/8.	Annonay	"	2.	Kamiński Julian	4/10.	Evreux	"
1755.	Wodnicki		poitiers		3.	Sachocki Maryan	10/9.	Cler: fer:	"
1756.	Sniadkowski Józef	10/9.	Clerm: fer:	"	4.	Wiernikowski Ildefons.	11/10.	Montpellier	"
1757.	Duchalski Józef	20/9.	Avignon.	"	5	Bakowski Teofil	17/10.	Bordeaux	"
1758.	Kierzkowski Leon	20/9.	do	"	6.	Kozłowski Józef	17/10.	— do —	"

Wracają na listę czynnych członków: Sienicki Michał. — Rettel Leonard. — Kownacki Szczepan. —

Biorąc przed trzema laty pod szczególną opiekę familią J: Zaliwskiego dali dowód członkowie Towa jak poświęcenie cenić umieją, i dziś gdy familia ta w jak najsmutniejszem znajduje się położeniu, do nas należy wywiązać się z zaciągniętego publicznie obowiązku. W przekonaniu, iż drobny datek, lecz powszechny i umyślnie na ten cel przeznaczony, więcéj odpowie podwójnéj potrzebie, przyniesienia ulgi cierpiącym i oddania hołdu wielkiemu poświęceniu, jak prosta z funduszów Podad: brat: pomoc, proponujemy członkom oddzielną na wsparcie familii Zaliwskiego dobrowolną składkę, po 2 sous miesięcznie od osoby. — Zebraną ilość co miesiąc Ob: Zaliwskiéj przesyłać będziemy, rapporta zaś nasze kwartalne, obejmą zdanie sprawy i z tego rodzaju ofiar. —

W tém miéjscu pospieszamy donieść iż z powołanych ostatniemi wyborami do przyszłéj Cendyi dwóch członków Ob. Waleryan Brzański już przybył na miéjsce przeznaczenia; Ob: zaś Darasz Wojciech codziennie jest spodziewany. —

Poitiers d. 16 Październ: 1837 r. —

Sekretarz
Robert Chmielewski

Pozdrowienie i braterstwo
Prezydujący z Kolei
J. W. Janowski